TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI
UNII EUROPEJSKIEJ

Wyrok Trybunału
w sprawie C-698/23 P | EIOD/Parlament i Rada

Komunikat prasowy nr 165/26

Luksemburg, 17 listopada 2026 r.

Przetwarzanie danych osobowych przez Europol: Trybunał potwierdził niedopuszczalność skargi Europejskiego Inspektora Ochrony Danych (EIOD) na zmianę rozporządzenia w sprawie Europolu

Przepisy przejściowe tego rozporządzenia, o których stwierdzenie nieważności wniósł EIOD, nie zmieniają ani jego zadań, ani uprawnień, a zatem nie wpływają bezpośrednio na jego sytuację prawną

Stwierdziwszy, że Agencja Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) przechowywała dane osobowe bez dokonania ich kategoryzacji zgodnie z prawem Unii, Europejski Inspektor Ochrony Danych (EIOD) wydał decyzję nakazującą Europolowi dokonanie tej kategoryzacji w określonych terminach lub, w przeciwnym razie, usunięcie odnośnych danych. Kilka miesięcy później prawodawca Unii przyjął przepisy przejściowe zezwalające pod pewnymi warunkami na dalsze przetwarzanie danych znajdujących się w posiadaniu Europolu.

Uznawszy, że przepisy te naruszają jego niezależność jako organu nadzorczego i pozbawiają jego decyzję skutków, EIOD wniósł do Sądu Unii Europejskiej o stwierdzenie nieważności tych przepisów. Sąd odrzucił jednak jego skargę jako niedopuszczalną.

W dzisiejszym wyroku Trybunał Sprawiedliwości potwierdził niedopuszczalność skargi: w przeciwieństwie do instytucji Unii EIOD musi uzasadnić swoją legitymację procesową. Musi on w szczególności wykazać, że zaskarżone przepisy dotyczą go bezpośrednio i indywidualnie. Trybunał stwierdził jednak, że przepisy te nie mają żadnego wpływu na charakter i zakres zadań powierzonych EIOD, ponieważ nie zmieniły one ani jego praw, ani obowiązków, ani kompetencji. Nie zmieniły one również gwarancji niezależności EIOD ani nie uchyliły decyzji, którą przyjął on wobec Europolu. Kwestionowane przepisy nie mają zatem bezpośredniego wpływu na sytuację prawną EIOD. Tym samym Sąd słusznie orzekł, że skarga EIOD była niedopuszczalna.

3 stycznia 2022 r., w wyniku przeprowadzonego dochodzenia, Europejski Inspektor Ochrony Danych (EIOD), odpowiedzialny za nadzorowanie przestrzegania przepisów dotyczących ochrony danych przez instytucje i organy Unii, przyjął decyzję wobec Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol).

Decyzja ta dotyczyła przechowywania przez Europol danych osobowych otrzymanych w ramach jego działalności. Choć rozporządzenie regulujące wówczas działalność Europolu[1] upoważniało go do gromadzenia i analizowania takich danych, musiał on przestrzegać określonych zasad, w szczególności co się tyczy kategoryzacji osób, których dane dotyczą, oraz danych osobowych tych osób.

EIOD stwierdził, że Europol w sposób ciągły przechowywał zbiory danych osobowych, nie ustalając, czy osoby, których dane dotyczą, należą do kategorii przewidzianych w tym rozporządzeniu. Zdaniem EIOD praktyka ta była sprzeczna z zasadami dotyczącymi minimalizacji danych oraz ograniczenia okresu ich przechowywania. W związku z tym nakazał Europolowi dokonanie tej kategoryzacji w terminie sześciu miesięcy w odniesieniu do nowo otrzymanych danych i dwunastu miesięcy w przypadku danych, które już posiadał. Po upływie tych terminów Europol miał usunąć dane.

8 czerwca 2022 r. Parlament Europejski i Rada Unii Europejskiej zmieniły rozporządzenie mające zastosowanie do Europolu[2]. Wprowadziły w szczególności przepisy przejściowe[3], umożliwiające Europolowi, pod pewnymi warunkami, dalsze przetwarzanie danych już otrzymanych w ramach toczących się postępowań przygotowawczych.

Uznając, że te przepisy przejściowe są równoznaczne z zalegalizowaniem z mocą wsteczną zarzucanych przez niego praktyk przechowywania danych i de facto z uchyleniem jego decyzji ze stycznia 2022 r., EIOD wniósł do Sądu Unii Europejskiej skargę o stwierdzenie ich nieważności. Jego zdaniem interwencja prawodawcy unijnego naruszała jego niezależność jako organu nadzorczego.

Postanowieniem z 6 września 2023 r.[4] Sąd odrzucił tę skargę jako niedopuszczalną. Sąd uznał, że EIOD nie posiadał legitymacji procesowej do wniesienia skargi na sporne przepisy przejściowe.

EIOD skierował wówczas odwołanie do Trybunału Sprawiedliwości, wnosząc o uchylenie tego postanowienia oraz stwierdzenie nieważności przedmiotowych przepisów.

W swoim wyroku **Trybunał oddalił to odwołanie jako bezzasadne**, potwierdzając niedopuszczalność skargi wniesionej przez EIOD do Sądu.

Trybunał przypomniał, że chociaż EIOD jest niezależnym organem nadzorczym, **nie jest on instytucją Unii w rozumieniu traktatów**[5]. W przeciwieństwie w szczególności do Parlamentu, Rady lub Komisji Europejskiej traktaty nie przyznają EIOD prawa do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności aktu Unii bez konieczności wykazania swojej legitymacji procesowej.

Takie prawo EIOD do wniesienia skargi nie wynika również z zasady równowagi instytucjonalnej[6], która ma na celu zapewnić poszanowanie systemu podziału kompetencji między instytucje Unii. Zasada ta nie ma zastosowania do organów i jednostek organizacyjnych Unii innych niż jej instytucje.

EIOD posiada jednak status **osoby prawnej**. Może zatem żądać stwierdzenia nieważności aktu Unii na warunkach przewidzianych w traktatach dla skarg o stwierdzenie nieważności wnoszonych przez osoby prawne[7]. W tym celu musi on m.in. wykazać, że kwestionowany akt dotyczy go bezpośrednio i indywidualnie. Przesłanka dotycząca bezpośredniego oddziaływania zakłada w szczególności, że akt ten wywiera bezpośredni wpływ na jego sytuację prawną.

Trybunał stwierdził, że sporne przepisy przejściowe zmieniły zasady mające zastosowanie do przetwarzania danych będących w posiadaniu Europolu. Nie miały one natomiast żadnego wpływu na charakter i zakres zadań powierzonych EIOD, ponieważ nie zmieniły jego praw, obowiązków ani kompetencji. Wspomniane przepisy nie zmieniły również gwarancji niezależności EIOD ani nie uchyliły jego decyzji z 3 stycznia 2022 r. Ponadto Trybunał zauważył, że procedura, która doprowadziła do przyjęcia spornych przepisów przejściowych, nie ujawniła okoliczności, które mogłyby wpłynąć na niezależne wykonywanie przez EIOD jego kompetencji.

W tych okolicznościach Trybunał potwierdził ocenę Sądu, zgodnie z którą sporne przepisy przejściowe nie mają bezpośredniego wpływu na sytuację prawną EIOD. **Sąd nie naruszył zatem prawa, uznając skargę EIOD za niedopuszczalną**.

UWAGA: Odwołanie od wyroku lub postanowienia Sądu, ograniczone do kwestii prawnych, może zostać wniesione do Trybunału. Co do zasady, odwołanie nie ma skutku zawieszającego. Jeżeli jest ono dopuszczalne i zasadne, Trybunał uchyla orzeczenie Sądu. Jeżeli stan postępowania pozwala na wydanie orzeczenia w sprawie, Trybunał może sam wydać ostateczne rozstrzygnięcie w przedmiocie sporu. W przeciwnym razie przekazuje sprawę do ponownego rozpoznania przez Sąd, który jest związany orzeczeniem Trybunału wydanym w ramach odwołania.

Dokument nieoficjalny, sporządzony na użytek mediów, który nie wiąże Trybunału Sprawiedliwości. Przedstawienie stanu faktycznego i ram prawnych odnosi się do okresu istotnego dla sprawy i opiera się na aktach sprawy.

Pełny tekst i, w stosownym wypadku, streszczenie wyroku są publikowane na stronie internetowej CURIA w dniu ogłoszenia.

Osoba odpowiedzialna za kontakty z mediami: Jarosław Zasada ✆ (+352) 4303 2793.

Nagranie wideo z ogłoszenia wyroku jest dostępne na „Curia Web TV" oraz w serwisie „European Broadcasting Service" ✆ (+32) 22964106.

Pozostańmy w kontakcie!

[1] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/794 z dnia 11 maja 2016 r. w sprawie Agencji Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol).

[2] Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/991 z dnia 8 czerwca 2022 r. zmieniające rozporządzenie (UE) 2016/794 w odniesieniu do współpracy Europolu z podmiotami prywatnymi, przetwarzania danych osobowych przez Europol w celu wspierania postępowań przygotowawczych oraz roli Europolu w zakresie badań naukowych i innowacji.

[3] Artykuły 74a i 74b rozporządzenia 2016/794, zmienionego rozporządzeniem 2022/991.

[4] Sprawa *EIOD/Parlament i Rada*, T 578/22 (zob. również komunikat prasowy nr 134/23).

[5] Artykuł 13 ust. 1 TUE. Trybunał podkreślił również, że przy przyjmowaniu traktatu lizbońskiego państwa członkowskie świadomie zdecydowały się nie uwzględniać wszystkich organów lub jednostek organizacyjnych Unii, takich jak EIOD, wśród podmiotów uprawnionych do wniesienia skargi o stwierdzenie nieważności aktu Unii bez konieczności wykazywania legitymacji procesowej.

[6] Zgodnie z jej wykładnią przez Trybunał w wyroku z dnia 22 maja 1990 r., *Parlament/Rada*, C-70/88.

[7] Zgodnie z art. 263 akapit czwarty TFUE.